

FCI:N
PAIMENNUSTAIPUMUSTESTIN
SÄÄNNÖT, «FCI NHAT»
PAIM-T

Suomenkielisen säännön ja ohjeen tummennetulla olevat tekstit ovat voimassa vain Suomessa järjestettävissä kokeissa. Kansainvälisissä kokeissa noudatetaan rasteroidulla tekstillä olevaa sääntöä

1.6.2023

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
2. YLEISET EHDOT	3
3. JÄRJESTÄMINEN	3
4. TESTIN KULKU	4
5. ARVOSTELU	5
6. LOPPUSÄÄNNÖKSET	6
LIITE: SUOSITELTU KOEPÖYTÄKIRJA "FCI NHAT"	7

1. JOHDANTO

FCI:n paimennustaipumustesti (Natural Herding Aptitude Test, NHAT) PAIM-T on kansainvälinen testi, jonka tarkoituksena on selvittää kaikille paimenkoiraroduille yhteisiä pääominaisuuksia:

- kiinnostus laumaeläimiä kohtaan;
- halukkuus yhteistyöhön ohjaajan kanssa;
- pyrkimys hallita lauman liikkeitä;
- luontainen pyrkimys tasapainopisteen hakemiseen lauman saamiseksi paremmin hallintaan.

Paimennusvaisto on monimutkainen yhdistelmä perinnöllisiä ominaisuuksia ja kykyjä, joiden ansiosta koira voidaan käyttää laumaeläinten hallitsemiseen. Se on kaavamaisista, pakonomaista ja edelleen merkityksellistä paimenkoirien käytöstä, joka ei ole koulutuksen tai kokemuksen tulosta.

Rajoitetuissa testiolosuhteissa koira voi ilmaista vain näitä perustavanlaatuisia piirteitä. On huomioitava, että koira kykenee suoriutumaan vaikeammista kokeista vain koulutuksen ja kokemuksen kautta. Niissä kaikista lahjakkaimmat koirat kykenevät tuomaan esiin luonnollisen vaistonsa korkeimman tason.

2. YLEISET EHDOT

FCI:n paimennustaipumustesti (NHAT) on avoin paimenkoiraroduille (lueteltu liitteessä 1, **FCI:n kansainvälisten paimennuskokeiden yleiset järjestämisohteet (FCI-NHAT – FCI-HWT – FCI-IHT)**). Koiran on oltava rekisteröity FCI:n tunnustamaan rekisteriin tai liitännäisrekisteriin. Koiran on oltava vähintään 9 kuukauden ikäinen voidakseen osallistua.

Koiralla saa olla panta. Valjaat, kuristuspannat, sähköpannat ja piikkipannat ovat kiellettyjä. Koiralla ei saa olla kuonokoppaa testin aikana.

Parasta olisi, jos koira ei olisi erityisesti koulutettu laumaeläimiin. Toivottavaa kuitenkin on, että koiralle on opetettu hieman perustotelevaisuutta (pysähtyminen ja luoksetulo).

Kaikkien FCI:n jäsenten ja sopimuskumppanien on tunnustettava FCI:n paimennustaipumustesti (NHAT) **PAIM-T**.

Testi voi olla käyttökelpoinen työkalu rotujärjestöille paimenkoirarotujen ominaisen käyttäytymismallin säilyttämisessä.

Tulokset kirjataan koiran kilpailukirjaan tai muuhun vastaavaan asiakirjaan.

3. JÄRJESTÄMINEN

Testin voi järjestää yhdistys tai paimennusryhmä, jolle FCI:n jäsenenä tai sopimuskumppanina oleva kansallinen kennelkeskusjärjestö on antanut järjestämisluvan.

Vain pätevoidyt, oman maansa FCI:n alaisen kansallisen kenneljärjestön tunnustamat paimennuskoetuumarit saavat arvostella testissä.

Tuomarin on tarkkailtava koiran käyttäytymistä. Tuomari voi keskeyttää testin milloin tahansa.

Tuomarin vastuulla on tunnistaa koira tarkistamalla sen tatuointi tai mikrosiru ennen testin alkamista. Koetoimikunnan vastuulla on järjestää sopiva testialue, lauma, häkki laumalle sekä tarpeelliset avustajat.

Testi voidaan järjestää lampailla ja nautakarjalla.

Lauma tulisi valita siten, että kukin osallistuja työskentelee samanlaatuisilla eläimillä. Kaikkien testissä käytettyjen eläinten tulisi mieluiten olla samasta laumasta ja samantyyppisiä. Niiden on oltava koiriin tottuneita ja hyvässä kunnossa. Karitsojen tulisi olla riittävän vanhoja vieroitettaviksi. **Koeryhmissä olevien uuhien karitsoiden tulee olla vieroitettuja eikä karitsoita saa olla mukana koeryhmissä.**

Koetoimikunnan tulee varmistaa, että käytettävissä on riittävästi eläimiä, jotta yksittäinen eläinryhmä ei stressaantuisi eikä sitä käytetä useammin kuin on tarpeen. **Yksittäinen eläin saa olla testiryhmässä maksimissaan 8 koiralla päivän aikana.**

Alueen, jolla eläimillä pidettävä testiosio pidetään, on oltava vähintään 75 metriä pitkä ja riittävän leveä, jotta häkin ja pellon reunojen väliin jää noin 10 metriä tilaa. Eläinten aitauksen on oltava halkaisijaltaan vähintään 10 metriä, koko riippuu eläinten lukumäärästä. Aidan on oltava tarkoitukseensa soveltuva siten, että se pitää eläinlauman sisäpuolella ja koirat ulkopuolella. Nautakarjalla pidettävään testiin varataan yksi tai kaksi härkätaistelutyypistä turva-aluetta.

Kussakin testissä käytetään vähintään 10 lammasta tai vähintään 5 nautaa. Omistaja, **lampuri** tai tuomari päättää testissä käytettävien eläinten vaihtamisesta.

Testattavien koirien lukumäärä ei tule ylittää 30 koiraa päivää ja tuomaria kohden.

4. TESTIN KULKU

Paimennustaipumustestissä arvioidaan koiran toimivuutta paimenkoirana. Testi jakautuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa tarkoitus on varmistaa koiran perussosiaalisuus ja toisessa osassa testataan koiran paimennustaipumuksia.

4.1. 1. OSA: SOSIAALISUUS

a) Sosiaalisuus ihmisiä kohtaan

Tuomari hakee kontaktia koiraan varmistuakseen sen sosiaalisuudesta ja itsehillinnästä. Tuomarilla oli jo tilaisuus testata koiran sosiaalisuutta tarkistaessaan sen tatuointia tai mikrosirua. Ohjaaja kävelee koira hihnassa ihmisjoukon läpi.

Ihmisiin kohdistuvaa aggressiivisuutta tai pelkoa ei hyväksytä. Luonnollinen, valpas, paimenkoiraroduille tyypillinen reaktio sen sijaan hyväksytään.

b) Sosiaalisuus koiria kohtaan

Ohjaaja kävelee kytketyn koiransa kanssa ihmisjoukon läpi, jossa on kytkettyjä koiria. Ryhmässä olevien koirien on käyttäydyttävä rauhallisesti. Koiran on myös tässä tilanteessa käyttäydyttävä normaalisti ja neutraalisti muita koiria kohtaan.

c) Ääniherkkyys

Tässä testiosiossa tuomari tai avustaja aiheuttaa kovan, äkillisen äänen. Koiran tulisi reagoida pelottomasti; luonnollinen, valpas reaktio hyväksytään. Ääni voidaan aiheuttaa esimerkiksi rapisevalla pussilla tai vastaavalla. Aseen laukausta ei sallita.

d) Suhde ohjaajaan

Tuomari arvostaa koiran luottamusta ohjaajaan epätavallisissa tilanteissa.

Luottamusta ohjaajaan ei arvostella tottelevaisuustehtävänä. Kyseessä on tärkeä, koiran luonnollisen, avoimen käytöksen testaus.

Koira kunnioittaa ohjaajansa (tämän asemaa ja käskyjä) ja tekee yhteistyötä tämän kanssa. Koiralta odotetaan hyvää suhdetta ohjaajaansa, mikä osoitetaan lyhyellä radalla koiran ollessa irti.

Este

Koira ohjataan esteen, esim. matalan aidan tai rampin yli.

Ohjaajan poissaolo

Avustaja tai tuomari pitää koiraa hihnasta, kun ohjaaja kävelee pois päin noin 15 metriä tai kauemmas ja pysähtyy tuomarin merkistä. Koira ei saa osoittaa stressiä tai paniikkia.

Luoksetulo

Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luokseen avustajan päästäessä sen irti hihnasta.

4.2. 2. OSA: PAIMENNUSTAIPUMUS

Tuomari antaa yleisesti ottaen koiralle riittävästi mahdollisuuksia ja aikaa osoittaa taipumuksiaan. Tuomari voi neuvoa ohjaajaa rohkaisemaan koiraan tai saattamaan sitä testin aikana. Ohjaaja saa rohkaista koiraansa kehuilla, mutta ei syöttämällä sitä tai leikkimällä sen kanssa.

a) Lauman lähestyminen

Matkalla testin lähtöpisteeseen ohjaaja kävelee kytketyn koiran kanssa häkin ympärillä. Lauma on häkissä. Ohjaaja varmistaa, että koira huomaa eläimet ja rohkaisee sitä kiinnostumaan niistä. Sitten ohjaaja kävelee kytketyn koiran kanssa testin lähtöpisteeseen.

Lähtöpiste sijaitsee noin 50 metrin etäisyydellä häkistä, jota kohti ohjaaja lähtee hitaasti kävelemään kytketyn koiran kanssa tuomarin merkistä. Ohjaaja päästää koiran irti käveltyään noin 10 metriä. Tässä kohtaa voidaan käyttää käskyä koiran vapauttamiseen.

Koiran osoittamaa kiinnostusta eläimiä kohtaan arvioidaan siitä hetkestä, kun ohjaaja ryhtyy kävelemään. Ohjaaja kävelee tuomarin merkistä suoraan häkille antamatta lainkaan merkkejä tai käskyjä koiralle. On erittäin toivottavaa, että koira osoittaa kiinnostusta jo etäisyyden päästä.

Tuomari voi pyytää ohjaajaa kävelemään häkin ympäri, kääntymään tai pysähtymään. Koirat, jotka vaistomaisesti lähtevät kiertämään ja etsimään tasapainopistettä ohjaajaa vastapäätä osoittavat hyvin vahvasti oikeanlaista paimennustaipumusta. Koiran kiinnostuksen herättämiseksi, tuomari voi pyytää ohjaajaa menemään häkkiin ilman koiraan ja liikuttamaan lampaita.

b) Kontakti laumaan

Tuomari voi pyytää ohjaajaa menemään häkin sisälle kytketyn koiran kanssa. Jos koira osoittaa oikeanlaista asennetta, voi koiran tuomarin päätöksellä päästää irti hihnasta.

Testi keskeytetään, jos koira osoittaa aggressiivisuutta tai pelkoa. Jos koira osoittaa pelkoa, ohjaajalla on oikeus rauhoitella koiraansa ennen häkistä lähtemistä.

c) Kiinnostus ja aloitekyky

Koiran tulisi olla kiinnostunut eläimistä testin aikana.

Koiran aloitekyvyn määrittelyssä tuomari arvostaa koiran pyrkimystä hallita lauman liikkeitä ohjaajan sitä käskemättä.

5. ARVOSTELU

Koiran luonnollinen sosiaalisuus ja paimennustaipumus arvostellaan erikseen.

a) Sosiaalisuuden testaaminen

Tuomari tekee lyhyitä muistiinpanoja koiran käyttäytymisestä ja antaa koiralle arvosanan Lämpäisty (L) tai Ei lämpäisty (EL) tai Hylätty (HYL), mikäli koira on aggressiivinen.

Koira ei saa osallistua testin toiseen osioon, mikäli se ei läpäise sosiaalisuusosiota.

b) Paimennustaipumus

Tulos voi olla:

- Läpäisty (L)
- Ei läpäisty (EL)
- Hylätty (HYL) – vain, jos koira osoittaa vakavaa aggressiivisuutta lampaita tai ihmisiä kohtaan. Hylätyt koirat saavat osallistua testiin uudestaan aikaisintaan vuoden kuluttua.

Koira läpäisee paimennustaipumustestin hyväksytysti, jos se läpäisee saman testin aikana sekä sosiaalisuus- että taipumus osiot.

6. LOPPUSÄÄNNÖKSET

6.1. Nämä säännöt korvaavat kokonaan 1.1.2019 voimaan tulleet säännöt.

6.2. Nämä säännöt hyväksyttiin FCI:n paimennuskomission kokouksessa Dortmundissa 9.–10.7.2022.

6.3. Nämä säännöt hyväksyttiin FCI:n hallituksen kokouksessa Budapestissä 21.–22.3.2023. Säännöt ovat voimassa 1.6.2023 alkaen.

6.4. Epäselvissä tapauksissa noudatetaan englanninkielistä alkuperäistekstiä.

10.4 VALITUKSET JA ERIMIELISYYDET

Kulloinkin voimassa oleva Kennelliiton yleinen Muutoksenhaku -sääntö

10.5 PAKOTTAVAT SYYT

Kennelliiton hallitus voi erittäin pakottavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

10.6 Sääntöjen liitteenä Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeen

LIITE: SUOSITELTU KOEPÖYTÄKIRJA "FCI NHAT"

 <p style="text-align: center;">PISTEKORTTI NHAT</p>		Luettelonro	
		Lähtönumero	
Tapahtuma		Paikka	
Koiran nimi		Päivämäärä	
Rekisterinumero		Syntymäaika	
Sirunumero		Sukuoli	
Omistaja		Rotu	
Ohjaaja		Nro	
Tehtävät	Huomioita	Aika	
Sosiaalisuus ihmisiä kohtaan	Sosiaalisuus		
Sosiaalisuus koiria kohtaan			
Ääniherkkyys			
Suhde ohjaajaan			
Este			
Ohjaajan poissaolo			
Luoksetulo			
Arvostelu	Läpäisty	Ei läpäisty	Hylätty
Lauman lähestyminen	Paimennustaipumusosio		
Kontakti laumaan			
Kiinnostus ja aloitekyky			
Kokonaisarvostelu	LÄPÄISTY	EI LÄPÄISTY	HYLÄTTY
Tuomarinro, nimi, allekirjoitus		Nimenselvennys	